

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania S. L.
przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie
o wypłatę emerytury wojskowej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 23 kwietnia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Warszawie z dnia 29 stycznia 2025 r., sygn. akt III AUa 2162/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującego się
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami z art. 98
par. 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 29 stycznia 2025 r., III AUa 2162/22 zmienił zaskarżony apelacją S. L. (odwołującego się) wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 13 maja 2022 r., XIV U 1273/20 i poprzedzającą go decyzję Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w Warszawie (wojskowy organ rentowy) z 28 lipca 2020 r., nr [...] w ten sposób, że podjął wypłatę S. L. (odwołujący się) emerytury wojskowej od 1 lipca 2020 r.

W sprawie ustalono następujący stan faktyczny. Odwołujący się (ur. 11 listopada 1952 r.) nabył prawo do emerytury wojskowej decyzją z 14 marca 1990 r., z 64% wysługą emerytalną, która po wejściu w życie ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r., poz. 586 ze zm., dalej: ustawa zaopatrzeniowa) została ustalona na poziomie 60,80% podstawy wymiaru świadczenia. Odwołujący się występował kilkakrotnie o zwiększenie wysługi. Organ emerytalny wydał w następstwie tych wniosków prawomocne decyzje o jej zwiększeniu, ostatnią z 15 stycznia 2003 r., na mocy której wysługa ustalona została na poziomie 74,99%.

Decyzją z 17 marca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie (organ rentowy), po rozpoznaniu wniosku odwołującego się z 23 lutego 2015 r., przyznał mu emeryturę od 1 lutego 2015 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. ZUS wskazał, że zawiesza wypłatę świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, gdyż może być wypłacone tylko jedno - wyższe lub wybrane przez odwołującego się. Decyzją z 22 marca 2020 r. organ rentowy, wykonując wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 23 stycznia 2020 r., podjął wypłatę emerytury od 8 lutego 2015 r. tj. od daty osiągnięcia podwyższonego wieku emerytalnego. Pismem z 6 kwietnia 2020 r. organ rentowy poinformował wojskowy organ rentowy o podjęciu wypłaty emerytury cywilnej według zreformowanych zasad, w wykonaniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi. Jednocześnie poinformował, że wraz ze świadczeniem zostały wypłacone: jednorazowe świadczenie pieniężne za 2019 r. oraz dodatkowe roczne świadczenie pieniężne za 2020 r. W związku z ww. pismem Wojskowe Biuro Emerytalne zwróciło się do odwołującego się o wypowiedzenie się, w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma, które świadczenie emerytalne wybiera. W dniu 2 czerwca 2020 r. odwołujący się poinformował organ emerytalny, że nie wybiera żadnego świadczenia, ponieważ posiada prawo do emerytury pracowniczej z FUS oraz emerytury wojskowej.

Zaskarżoną decyzją z 28 lipca 2020 r. wojskowy organ rentowy wstrzymał odwołującemu się wypłatę emerytury wojskowej od 1 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd Okręgowy, przytaczając w uzasadnieniu własnego orzeczenia wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17 i zawarte w nim rozważania prawne, które ocenił, jako nieaktualne, nie zwrócił w ogóle uwagi na okoliczność, że wyrok ten zapadł w sprawie odwołującego się w niniejszym postępowaniu. Sąd Najwyższy uznał za właściwy taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego. W rezultacie uzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy. Dodać też trzeba, że nie może być mowy o nierównym traktowaniu ubezpieczonych pobierających emeryturę wojskową względem pozostałych ubezpieczonych. Taki zaś wniosek wadliwie wysnuwa skarżący w związku z ograniczeniem wysokości pobieranych składek, zgodnie z art. 19 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, do trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, odpowiadające spłaszczeniu wysokości podstawy wymiaru emerytury (art. 15 ust. 5 ustawy emerytalnej) do 250% przeciętnego wynagrodzenia w stosunku rocznym. Skarżący zapomina o tym, że i jemu przysługiwało takie

ograniczenie wysokości pobieranych składek. Przede wszystkim zaś nie ma żadnych podstaw do porównywania emerytów wojskowych do emerytów pobierających świadczenie z powszechnego systemu, choćby dlatego, że ta pierwsza grupa jest znacznie bardziej uprzywilejowana względem drugiej przez preferencyjne warunki nabywania i obliczania wysokości świadczenia. Jak się wydaje, skarżący nie miał możliwości włączenia okresów „cywilnego” stażu emerytalnego do algorytmu obliczenia wysokości emerytury wojskowej, jednakże ta okoliczność wymaga kategoriycznych ustaleń faktycznych, po umożliwieniu stronie przeciwnej wykorzystania instrumentów procesowych związanych z ustalaniem faktów, które okazały się istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (co nie jest możliwe przed Sądem Najwyższym). Orzekając ponownie w tej sprawie, Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 23 stycznia 2020 r., III AUa 333/19: zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Płocku oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 21 kwietnia 2015 r., znak [...] w ten sposób, że przyznał odwołującemu się prawo do wypłaty świadczenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w opisanym wyżej stanie rzeczy, prawo odwołującego się do wypłaty dwóch świadczeń emerytalnych (z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych (którego wypłata była przedmiotem sporu w sprawie niniejszej) oraz z powszechnego systemu emerytalnego) wynika z prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 23 stycznia 2020 r., III AUa 333/19.

Prawomocnym wyrokiem z 23 stycznia 2020 r., III AUa 333/19, Sąd Apelacyjny w Łodzi przyznał S. L. prawo do wypłaty świadczenia emerytalnego z powszechnego systemu emerytalnego w sytuacji jednoczesnego pobierania przez niego świadczenia emerytalnego z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych. Związanie sądów tym wyrokiem w sprawie niniejszej w rozumieniu jego prawomocności materialnej oznacza niemożność ignorowania stosunku prawnego nim ukształtowanego, gdyż w innym przypadku, przy wąskim rozumieniu dyspozycji art. 365 § 1 k.p.c., powyższe orzeczenie byłoby w praktyce zniweczone w zakresie zawartego w nim rozstrzygnięcia. Niezależnie od tego Sąd Apelacyjny stwierdził, że istotą sporu w sprawie niniejszej była ocena zasadności zastosowania przez Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego art. 7 ustawy zaopatrzeniowej w

sytuacji braku wyraźnego wyboru przez odwołującego się świadczenia niższego. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego zwrócił się do odwołującego się o wypowiedzenie się, które świadczenie emerytalne wybiera do wypłaty. W odpowiedzi na to pismo odwołujący się oświadczył, że jest uprawniony do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Jak przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z 12 października 2023 r., III USKP 20/23 (OSNP 2024 nr 5, poz. 54) wstrzymanie wypłaty emerytury wojskowej — wyższej - byłoby możliwe, gdyby odwołujący się złożył oświadczenie o wyborze niższego świadczenia z systemu powszechnego. Wybór świadczenia nie może następować przez samo złożenie wniosku o przyznanie emerytury w danym systemie. Wybór ten następuje dopiero przez złożenie oświadczenia woli, w którym ubezpieczony stanowczo wskazuje świadczenie, którego realizacji oczekuje (wyrok sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2018 r., II UK 706/16, LEX nr 2490064). Wszczęcia postępowania w przedmiocie prawa do wypłaty emerytury z systemu powszechnego, jak również uzyskania prawomocnego wyroku nakazującego organowi rentowemu wypłatę świadczenia w zbiegu, także nie można traktować jako aktu wyboru świadczenia z systemu powszechnego, którego wysokość jest niższa od emerytury wojskowej.

W rozpoznawanej sprawie wydanie decyzji przez Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego było poprzedzone wezwaniem uprawnionego do dokonania wyboru świadczenia zgodnie z art. 7 ustawy zaopatrzeniowej. Odwołujący się konsekwentnie uznawał jednak, że należą mu się obie emerytury. Nie złożył wyraźnego oświadczenia o wyborze emerytury z systemu powszechnego. Nie można takiego wniosku wywieść z twierdzeń uprawnionego o przysługujących mu obu świadczeniach emerytalnych. W opisanej sytuacji zastosowanie normy wyrażonej w art. 7 ustawy zaopatrzeniowej nie mogło prowadzić do wydania decyzji wstrzymującej wypłatę emerytury wojskowej. Brak było bowiem wyraźnego oświadczenia woli odwołującego się o wyborze niższego (jak dowiódł apelujący złożonymi dokumentami) świadczenia emerytalnego z systemu powszechnego. W takim przypadku norma art. 7 ustawy zaopatrzeniowej determinuje co do zasady wypłatę świadczenia wyższego, a jest nim świadczenie emerytalne z systemu zaopatrzeniowego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie złożył wojskowy organ rentowy, zaskarżając wyrok ten w całości. Skarga kasacyjna została oparta na zarzutach: naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie: art. 7 ustawy z ustawą zaopatrzeniowej art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie: art. 365 § 1 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz wykładnią przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a mianowicie:

1) czy ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową, wynoszącą (łącznie wraz z doliczeniem części stażu pracy poza wojskiem i z doliczonym dodatkiem inwalidzkim - 15%) 75% podstawy wymiaru emerytury w razie doliczenia części okresów składkowych na fundusz Ubezpieczeń Społecznych zarówno poprzedzających czynną służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu służby wojskowej, może być wypłacana emerytura wojskowa i jednocześnie emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługująca z tytułu okresów składkowych niezaliczonych do emerytury wojskowej (art. 7 ustawy emerytalnej w związku z art. 95 ust. 1 i 2 powszechnej ustawy o emeryturach i rentach z FUS)?

2) czy wyrok w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wydany z zastosowaniem art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w ocenie skutków zbiegu prawa do dwóch świadczeń, wiąże mocą art. 365 k.p.c. inny organ emerytalny w zakresie ustalenia przez ten organ skutków zbiegu prawa do emerytury wojskowej z emeryturą powszechną, dokonywany w dacie późniejszej i wyklucza w przypadku postępowania przed wojskowym organem emerytalnym zastosowanie art. 7 ustawy emerytalnej?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący się wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenie oraz

zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej za postępowanie kasacyjne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wojskowego organu rentowego odwołującego się nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości prawne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3), lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem zwykłej trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje wyłącznie z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Dlatego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Spełnienie tego wymogu powinno przybrać postać wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności i argumenty prawne pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie "przedsądu", natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej

merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Choć dla obu tych elementów konstrukcyjnych skargi kasacyjnej argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach "przedsądu" bada tylko wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania okoliczności uzasadniające podjęcie takiej decyzji procesowej, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Dlatego też skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa.

W niniejszej skardze kasacyjnej wojskowy organ rentowy powołał się na przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymienione w art. 398⁹ § 1 pkt 1 oraz pkt 2 k.p.c. Potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawa: 1) brak jednolitej lub utrwalonej judykatury Sądu Najwyższego (rozbieżność w wykładni przepisu w orzecznictwie samego Sądu Najwyższego); 2) przyjęta i dominująca wykładnia w orzecznictwie Sądu Najwyższego wywołuje poważne i należycie uzasadnione wątpliwości co do jej prawidłowości; 3) sądy powszechne tego samego lub różnego szczebla zajmują sprzeczne ze sobą stanowiska co do treści normy wynikającej ze stosowanego przepisu prawa; 4) doktryna przedstawia rozbieżne poglądy na rozumienie danego przepisu (zamiast wielu zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2024 r., I USK 110/24 i powołane tam orzecznictwo). Podkreślić przy tym należy, że w przesłance tej (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) chodzi o rozbieżności w rozumieniu przepisu (jego interpretacji), a nie o rozbieżności w zastosowaniu prawidłowo zinterpretowanego przez sąd(y) przepisu prawa. Wadliwe zastosowanie prawidłowo zinterpretowanego przepisu prawa podpada pod przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Inaczej rzecz ujmując, potrzeba wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub

wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów zachodzi wtedy, kiedy jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie samego Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych, bądź kiedy przepis ten nie doczekał się wypowiedzi Sądu Najwyższego co do możliwości przyjęcia wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 42436; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Konieczne jest również wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 października 2025 r., I USK 149/24 oraz z 17 listopada 2025 r., I USK 262/24).

Ponadto, nie można mówić o ziszczeniu się przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., jeżeli ten sam przepis został zastosowany odmiennie w różnych sprawach o zróżnicowanym stanie faktycznym. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 października 2025 r., I USK 149/24 oraz z 17 listopada 2025 r., I USK 262/24).

Wreszcie, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jak analogicznie nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienia Sądu Najwyższego z 23 października 2025 r., I USK 149/24 oraz z 17 listopada 2025 r., I USK 262/24 i powołane tam orzecznictwo).

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2021 r.,

III USK 172/21, LEX nr 3395962). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotne zagadnienie prawne jako przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno bezpośrednio wynikać z ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2019 r., II UK 236/18, LEX nr 2685498; z 17 listopada 2025 r., III PSK 73/25, LEX nr 3983150 i powołane tam orzecznictwo), powinno dotyczyć przepisów ujętych w podstawach skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 października 2012 r., III PK 28/12, LEX nr 1619794), a jego rozstrzygnięcie powinno mieć wpływ na wynik sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 marca 2011 r., II PK 10/11, LEX nr 1646567; z 27 marca 2008 r., III UK 123/07, LEX nr 461719 oraz z 18 stycznia 2008 r., II PK 276/07, LEX nr 442723). Jednocześnie, problem przedstawiony jako istotne zagadnienie prawne nie może sprowadzać się do zwykłej wykładni i stosowania prawa (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 marca 2009 r., III UK 90/08, LEX nr 707909 i z 16 marca 2009 r., III UK 91/08, LEX nr 707910) ani sprowadzać się do wątpliwości skarżącego odnośnie do prawidłowości rozstrzygnięcia jego indywidualnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2019 r., II UK 236/18, LEX nr 2685498). O istnieniu istotnego zagadnienia prawnego można mówić wtedy, gdy objęty jego zakresem problem prawny ma znaczenie uniwersalne dla rozstrzygania innych spraw. Dlatego, jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2021 r., III USK 172/21, LEX nr 3395962 i powołane tam orzecznictwo). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych

wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencki i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 listopada 2025 r., III PSK 73/25, LEX nr 3983150 i powołane tam orzecznictwo). Skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 listopada 2025 r., III PSK 73/25, LEX nr 3983150 i powołane tam orzecznictwo). Nie wystarczy zatem samo sformułowanie pytania do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 listopada 2025 r., III PSK 73/25, LEX nr 3983150 i powołane tam orzecznictwo). Nie można uznać, że w sprawie występuje potrzeba wykładni jak również istotne zagadnienie prawne rozumiane jak to zostało przedstawione powyżej.

Podniesiony w skardze kasacyjnej problem prawny dotyczący zastosowania art. 7 ustawy zaopatrzeniowej, został rozstrzygnięty w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w wyroku z 12 października 2023 r., III USKP 20/23 (OSNP 2024, nr 5, poz. 54) przyjął, że wypłata emerytury z systemu powszechnego w wykonaniu wyroku sądu nie uzasadnia wstrzymania wypłaty wyższej emerytury z systemu zaopatrzeniowego. Stanowisko to zostało powtórzone również w wyroku Sądu Najwyższego z 10 lipca 2024 r., USKP 8/23. Zapatrywania wyrażone w tych orzeczeniach znajdują zastosowanie również w niniejszej sprawie a ich ponowne przytaczanie należy uznać za zbędne.

Nie można również uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni art. 365 k.p.c. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się co do zakresu mocy wiążącej prawomocnego wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 października 2024 r., III USK 380/23, LEX nr 3778928 i powołane tam wskazane poniżej

orzecznictwo). W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje zapatrywanie, że wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca wyroku dotyczy związania sentencją, a nie uzasadnieniem wyroku innego sądu, czyli przesłankami faktycznymi i prawnymi przyjętymi za jego podstawę, gdyż zakresem prawomocności materialnej jest objęty tylko ostateczny wynik rozstrzygnięcia, a nie jego przesłanki (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 16 lutego 1937 r., C II 2507/36, LEX nr 1633570; z 18 lutego 1937 r., C III 833/36, RPEiS 1937 Nr 3, poz. 621; z dnia 13 stycznia 2000 r., II CKN 655/98, LEX nr 51062; z 23 maja 2002 r., IV CKN 1073/00, LEX nr 55501; z 8 czerwca 2005 r., V CK 702/04, LEX nr 402284; z 28 czerwca 2007 r., IV CSK 110/07, LEX nr 488981; z 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, LEX nr 345525; z 22 czerwca 2010 r., IV CSK 359/09, OSNC 2011 Nr 2, poz. 16). Należy jednak zauważyć, że, choć co do zasady, moc wiążąca wyroku dotyczy związania jego sentencją, nie zaś uzasadnieniem, ale bywa tak, że na podstawie brzmienia samej tylko sentencji wyroku nie sposób jest zidentyfikować nie tylko stosunku prawnego, z którego wynikało rozstrzygnięcie nim roszczenie, ale także wszystkich charakterystycznych dla niego aspektów, różniących go od innych stosunków tego samego rodzaju. Stąd odwołanie się do samej sentencji wyroku często nie wystarcza do wyznaczenia granic powagi rzeczy osądzonej, jaką należy mu przypisać i z tego samego powodu nie wystarcza też do określenia właściwej mu mocy wiążącej. Szczególnie przy orzeczeniach oddalających powództwo lub wnioski w postępowaniu nieprocesowym, gdy z sentencji nie wynika zakres przedmiotowy rozstrzygnięcia, doniosłe i wiążące mogą być również motywy rozstrzygnięcia zawarte w uzasadnieniu orzeczenia, szczególnie ustalenia prejudycjalne sądu, prowadzące do oddalenia powództwa lub wniosku (porównaj między innymi orzeczenia Sądu Najwyższego z 13 października 2005 r., I CK 217/05, LEX nr 187004; z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, LEX nr 274151; z dnia 8 marca 2010 r., II PK 258/09, LEX nr 589980; z 29 września 2011 r., IV CSK 652/10, LEX nr 1129162). Sąd Najwyższy w wyroku z 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08 (OSNP 2011 nr 3-4, poz. 34) podkreślił, że treść prawomocnego orzeczenia, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., stanowi treść wyrażonej w nim indywidualnej i konkretnej normy prawnej, w tym zwłaszcza zakres jej obowiązywania (związania stron i sądów). Często nie jest ona i z

obiektywnych względów nie może być w pełni wysłowiona w sentencji orzeczenia. Z tego względu ustalenie tej treści, a przede wszystkim zakresu związania prawomocnym wyrokiem, wymaga niejednokrotnie wykładni orzeczenia w świetle sporządzonego do niego uzasadnienia, a w braku pisemnego uzasadnienia w świetle odtworzonego (np. na podstawie akt sprawy) rozumowania sądu, który wydał badane rozstrzygnięcie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 1998 r., II UKN 594/97, OSNAPiUS 1999 Nr 1, poz. 37, orzeczenia Sądu Najwyższego: z 17 marca 1950 r., Wa.C. 339/49, OSN 1951 nr III, poz. 65, z 18 czerwca 1955 r., III CR 199/54, OSN 1956 Nr 4, poz. 100). Wskazana metoda określenia zakresu związania prawomocnym orzeczeniem, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., jest analogiczna do przyjętej w orzecznictwie sądowym metody ustalania granic powagi rzeczy osądzonej, normowanej w k.p.c. Ten kierunek wykładni potwierdza pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z 12 marca 2003 r., III CZP 97/02 (OSNC 2003 Nr 12, poz. 160), w myśl którego sąd nie jest związany ustaleniami wynikającymi z uzasadnienia orzeczenia w takim zakresie, w jakim nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia. Jest natomiast związany wskazanymi w uzasadnieniu ustaleniami mającymi wpływ na końcowe rozstrzygnięcie, w szczególności ustaleniami prejudycjalnymi, których skutkiem było wydanie określonego wyroku lub postanowienia orzekającego co do istoty sprawy. Podobnie w wyroku z 15 czerwca 2023 r., III USKP 87/22 (LEX nr 3569771).

Sąd Najwyższy stwierdził, że wynikająca z art. 365 § 1 k.p.c. moc wiążąca wyroku dotyczy związania sentencją, a nie uzasadnieniem wyroku innego sądu, czyli przesłankami faktycznymi i prawnymi przyjętymi za jego podstawę, gdyż zakresem prawomocności materialnej jest objęty tylko ostateczny wynik rozstrzygnięcia, a nie jego przesłanki (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z 13 stycznia 2000 r., II CKN 655/98, LEX nr 51062; z 23 maja 2002 r., IV CKN 1073/00, LEX nr 55501; z 8 czerwca 2005 r., V CK 702/04, LEX nr 402284; z dnia 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, LEX nr 345525 i z 22 czerwca 2010 r., IV CSK 359/09, OSNC 2011 Nr 2, poz. 16). Identyczny pogląd wyrażono w postanowieniu Sądu Najwyższego z 23 lutego 2023 r., III USK 184/22 (LEX nr 3554543) i postanowieniu Sądu Najwyższego z 12 września 2023 r., III USK 320/22 (LEX nr 3606482).

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że w sprawie nie występuje powołana przez skarżącego przesłanka przedsądu, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c.

[r.g.]